

СТРУКТУРА СУБ'ЄКТА Й ОБ'ЄКТА ПОРІВНЯННЯ В УКРАЇНСЬКИХ КОМПАРАТИВНИХ КОНСТРУКЦІЯХ

Грипас О.Ю.,

Київський університет імені Бориса Грінченка,
вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, Київ, 04053
o.hrypas@kubg.edu.ua

У статті досліджено структуру суб'єкта та об'єкта вербалізованої логічної моделі порівняння на формально-граматичному рівні. Запропоновано типологію суб'єкта й об'єкта порівняння, в якій за первинним критерієм диференціації виокремлено непередикатні (предмети) та передикатні (ситуації) компоненти. Передикатні суб'єкт та об'єкт порівняння є ситуаціями, різноманітними за структурою і семантикою зі статичними чи акціональними передикатами.

Ключові слова: логічна модель порівняння, суб'єкт порівняння, об'єкт порівняння, вербальна реалізація моделі порівняння, класифікація порівнянь.

Грипас О.

Структура субъекта и объекта сравнения в украинских компаративных конструкциях

В статье исследована структура субъекта и объекта вербализованной логической модели сравнения на формально-грамматическом уровне. Предложена типология субъекта и объекта сравнения, в которой в соответствии с первичным критерием дифференциации выделены непередикатные (предметы) и передикатные (ситуации) компоненты. Передикатные субъект и объект сравнения являются собой ситуации, разнообразные по структуре и семантике с акциональными или статичными предикатами.

Ключевые слова: логическая модель сравнения, субъект сравнения, объект сравнения, вербальная реализация модели сравнения, классификация сравнений.

О. Hrypas

The Structure of Subject and Object of Comparison in Comparative Constructions

On the formal-grammatical level the structure and volume of subject and object of a verbalized logical model of comparison are studied.

Taking into consideration several aspects of studying the structural components of comparatives according to Feldman's classification and using the results of analysis of more than two thousand sentences found in the Ukrainian fiction literature, the given article describes the peculiarities of verbalising the models of comparison on the formal-grammatical level; the typology of subject and object of comparison according to categorical semantics, volume(amount) and peculiarities of their form-building, while in the earlier scientific publication of our and foreign linguists the given issue is not clarified.

The primary criteria for the proposed typology is the differentiation on non-predicate and predicate components. Predicate subjects and objects of comparison are situations, diverse according to their structure and semantics. The characteristic feature for comparative with such types of components is common for both situations predicate. In static situations predicate is represented by adjectives and participles. Situations with active predicate are bigger in their volume and more diverse according to their structure, because predicate on the formal-grammatical level is connected with subject, object, adverbial modifier, where on each of them, or even on several simultaneously, the comparison is accentuated. All mentioned above examples are symmetric to each other.

Non-symmetric compared situations are always of a bigger volume; they contain a detailed description of definite event or state and verbalized in complex syntactic constructions. Typical markers of such comparatives are complex sentences, between predicative parts of which there are comparative relations, but their predicates are different.

Key words: logical model of comparison, subject of comparison, object of comparison, verbal implementation of comparison model, classification of comparisons.

Вступ. Порівняння є категорією, яка у гносеологічному аспекті розглядається як процес перебігу думки від невідомого до вже відомого, мовна ж інтерпретація на вербальному рівні констатує кінцевий результат порівняння в межах

компаративем — різних за обсягом синтаксичних конструкціях у структурі висловлення. Формально-граматичні ознаки речень із семантикою порівняння — найбільш досліджуваний об'єкт у наукових доробках вітчизняних і зарубіжних

мовознавців: встановлено синтаксичні моделі порівняння (М.І. Черемісіна, Р. Мразек, О.Г. Руднев, К.І. Ходова, М.Ф. Палевська, С.Я. Александрова, Г. Мараховська); порівняння розглядалося у зв'язку з визначенням його синтаксичної ролі або пунктуаційних норм у реченні (І.К. Кучеренко, Д.Х. Баранник, Г.Я. Довженко, Г.О. Козачук). Традиційно аналіз матеріалу спрямований на вивчення структури речень з показниками компаративності, лексичної семантики компонентів моделі порівняння. Зокрема, в україністиці виділено два загальні класи компаративем — з імпліцитним та експліцитним маркером, у складі яких наявні менш ємні угруповання (Н.П. Шаповалова [11], І.І. Судук [9]), з'ясовано лексичне значення конкретних словоформ у позиціях суб'єкта, об'єкта та ознаки порівняння з подальшим виокремленням мікрогруп лексем у межах їх частиномовного класу (Л.В. Прокопчук [7]), визначено типи підрядних порівняльних речень і порівняльних синтаксем на матеріалі текстів творів різних жанрів української літератури (С.М. Рошко [8], О.І. Марчук [6]).

Процес порівняння репрезентує чотирикомпонентна логічна структура: 1) об'єкт, що підлягає порівнянню; 2) об'єкт, із яким порівнюють; 3) ознаку (підставу) порівняння і 4) результат (висновок) порівняння [1]. Проте її вербальна реалізація може бути частковою — здебільшого компонент «ознака (підстава) порівняння» присутній у синтаксичній конструкції імпліцитно, визначається із загального контексту. Четвертий компонент — формальний показник компаративності, який пов'язує усі інші компоненти в структурі речення та маркує порівняльну семантику синтаксичної конструкції. Він вказує на результат і тип компаративних відношень, які диференціюємо на категорійні значення тотожності, подібності, часткової відмінності, абсолютної відмінності [2]. В українській мові маркери порівняльних відношень становлять розгалужену систему мовних одиниць словотвірного, лексичного, морфологічного, синтаксичного рівнів; вони можуть складатися з кількох компонентів, пов'язаних синтетично чи аналітично [3]. Проте і показник компаративності також не завжди наявний у формально-граматичній структурі речення. У такому випадку семантика порівняння репрезентована граматичною формою інших структурних компонентів, а її тип визначає загальний зміст висловлення.

На відміну від зазначених компонентів — ознаки (підстави) та маркера — немає вербальних конструкцій без суб'єкта (що підлягає порівнянню) та об'єкта (із чим порівнюють) компаративних відношень, адже порівняння передбачає зіставлення їх за спільною ознакою, яка в об'єкті представлена найбільш виразно, яскраво і екстраполюється на суб'єкт. Порівнянню підлягають

різноманітні явища: предмети, істоти, їх властивості, ситуації в цілому та фрагменти ситуацій, а також той самий об'єкт у різних просторових і часових станах.

Критичний огляд літератури. У мовознавчих дослідженнях типологію суб'єкта й об'єкта порівняння розглядають у класифікаціях, які ґрунтуються на їх формально-структурних ознаках та семантиці двох компонентів компаративних конструкцій. Беручи до уваги семантичний принцип, І.З. Іскандерова [5] виокремлює типи порівнюваних понять: предмети, дії, якості. Дещо в іншому аспекті інтерпретує це Х.М. Гурбанов [4], виокремивши предметні компоненти, до яких належать предмети, явища, їх дії, якості, та ситуативні, які репрезентують порівнювані ситуації. Н.П. Шаповалова [11] пропонує диференціювати об'єкт порівняння на підгрупи за його лексико-семантичним наповненням: назви тварин, назви явищ природи, назви конкретних предметів.

Формально-структурні ознаки суб'єкта й об'єкта також бралися до уваги в деяких класифікаціях, але розглядалися як один із аспектів дослідження компаративності загалом. У типології порівнянь, запропонованій Д.Н. Фельдмане, виокремлено такі їх різновиди: 1) за авторством (індивідуальні та традиційні); 2) за обсягом (короткі, поширені й розгорнуті); 3) за логічними відношеннями (реальні й уявні); 4) за основною функцією (об'єктивні й суб'єктивні); 5) за категорійним значенням (позитивні чи негативні). На думку автора класифікації, порівняння за обсягом слід диференціювати відповідно до структури суб'єкта та об'єкта компаративеми. Коротким є порівняння, в якому два компоненти містять лише одну назву ознаки чи поняття без детальних пояснень. У поширених суб'єкт та об'єкт вже містять пояснення, а розгорнуті репрезентовані в складнопідрядних реченнях з групою підрядних [10].

Беручи до уваги вищезазначені аспекти розгляду структурних компонентів компаративем та використавши результати аналізу понад двох тисяч речень порівняльної семантики із текстів української художньої літератури, **метою статті** визначаємо дослідження вербалізованої моделі порівняння на формально-граматичному рівні та створення типології об'єкта й суб'єкта порівняння за категорійною семантикою, обсягом й особливостями їх будови, оскільки у вищезазначених наукових розвідках ця проблематика не отримала достатнього висвітлення, а опис здійснювався фрагментарно.

Методологія дослідження. Для аналізу логічної моделі компаративеми, репрезентованої у вербальній конструкції, застосовано умовні позначення її складників семантичної структури — {S-m-O-B}: S — суб'єкт порівняння; m — мовний маркер порівняльних відношень; O — об'єкт порівняння; B — ознака (підстава) порівняння.

Надалі розгляд компаративних відношень подано в послідовності: синтаксична конструкція → [вилучена із синтаксичної конструкції компаративема в повному обсязі] → {семантична модель компаративеми}. Наприклад: *Думки, особливо емоційні мотивації, — це, як японські авіанальоти на американські кораблі у другій світовій: жорстокі й несподівані, — з'являються, коли на них не чекаєш, зникають, коли вже надто пізно...* (А. Дністровий) → [Думки, як японські авіанальоти на американські кораблі у другій світовій: жорстокі й несподівані] → {(S) думки; (m) як; (O) японські авіанальоти на американські кораблі у другій світовій; (B) жорстокі й несподівані}.

У запропонованій типології суб'єкта й об'єкта порівняння первинним критерієм є диференціація на непередикатні та передикатні компоненти, або за аналогією з вищезгаданими класифікаціями — компоненти-предмети та компоненти-ситуації. Непредикатні суб'єкт та об'єкт у формально-граматичній структурі речення містять одну назву, репрезентовану морфемою, субстантивом чи словосполучою:

Дерзкий скосив на нього зелене склянисте око (О. Гончар) → [склянисте око] → {(S) око; (m) -ист-; (O) скло; (B) імпліцитна безбарвне, прозоре}.

Намисто — як веселка в небі (Є. Гуцало) → [Намисто — як веселка в небі] → {(S) намисто; (m) як; (O) веселка в небі; (B) імпліцитна різнокольорове, яскраве}.

Писок його товариша нагадував млинець або, коли точніше, вірменський лаваш — плаский, неправильної форми (А. Кокотюха) → [Писок його товариша нагадував <...> вірменський лаваш — плаский, неправильної форми] → {(S) писок його товариша; (m) нагадував; (O) вірменський лаваш; (B) плаский, неправильної форми}.

Проте кожен з них, а здебільшого саме об'єкт, може містити певного обсягу пояснення, завдяки чому постає, увиразнюється й конкретизується імпліцитна ознака порівняння: *Її зацікавленість моїм життям була схожа на методичну та впевнену роботу сапера, який штрикає металевим щупом землю, виявляючи в ній приховані міни* (А. Дністровий); *Запалі, завжди в пелені сльозовиння очі скидаються на двох переляканих павучків, які сновигають і сновигають, ніяк не сховаються в шпарках* (Є. Гуцало); *Загалом, молитва нагадувала текст присяги бійця радянської армії — мовляв, перед лицем товаришів по буддизму зобов'язуюсь боротись за мир і дбайливо ставитись до наданої мені в користування військової техніки* (С. Жадан).

Предикатні суб'єкт та об'єкт порівняння є ситуаціями, різноманітними за структурою і семантикою зі статичними чи акціональними предикатами. Характерною ознакою для компаративем з таким типом компонентів є спільний для двох ситуацій предикат, який на формаль-

но-граматичному рівні наявний лише в структурі суб'єкта — відповідно до закону економії мовних засобів синтаксема не повторюється двічі, а вилучається зі структури об'єкта порівняння, що робить висловлення лаконічним.

У статичних ситуаціях предикат репрезентовано прикметниками, дієприкметниками, порівняння акцентується на підметах:

Тож Йонта зирнув у вікно, на двір, де бігало біле як сметана кошеня, даремно ловлячи лапками збитий у прозорі кульки пух (В. Шевчук) → [біле як сметана кошеня] → {(S) кошеня біле; (m) як; (O) сметана (біла); (B) імпліцитна відтінок білого кольору}.

Перед нею стояв ще Мартин Іванович — несподіваний, як відкриття (О. Копиленко) → [Мартин Іванович — несподіваний, як відкриття] → {(S) Мартин Іванович несподіваний; (m) як; (O) відкриття (несподіване); (B) імпліцитна міра передбачуваності}.

Одяг і тіло запорошені, як земля (В. Бобинський) → [Одяг і тіло запорошені, як земля] → {(S) одяг і тіло запорошені; (m) як; (O) земля (запорошена); (B) імпліцитна ступінь запорошеності}.

Різновидом статичних ситуацій є конструкції, в яких суб'єкт та об'єкт компаративеми вербалізовані атрибутивним словосполученням партитивно-посесивної семантики — при спільному субстантиві акцент порівняння спрямований на різні ознаки, виражені відмінковими формами іменника, займенника. У таких конструкціях також відбувається стягнення структури об'єкта порівняння.

Статичні ситуації з акцентованими атрибутивними ознаками:

Мартин Іванович завжди посміхається з-під сивих вусів, показуючи білі, міцні, як у молодого зуби (О. Копиленко) → [Мартин Іванович... білі, міцні, як у молодого зуби] → {(S) зуби Мартина Івановича; (m) як; (O) (зуби) молодого, (B) білі, міцні}.

Організм виявився на диво: внутрішні органи [Ягничка] — *як у юнака* (О. Гончар) → [внутрішні органи [Ягничка] — як у юнака] → {(S) внутрішні органи Ягничка; (m) як; (O) (внутрішні органи) у юнака (B) імпліцитна) здорові}.

Дивилась, як він їсть, і відчувала обридження впереміж із вдоволенням, оченята її ставали такі, як у нього: малі й трохи нетямкуваті (В. Шевчук) → [оченята її ставали такі, як у нього: малі й трохи нетямкуваті] → {(S) оченята її; (m) як; (O) (оченята) у нього (B) малі й трохи нетямкуваті}.

Ситуації з акціональним предикатом більші за обсягом й різноманітніші за структурою, адже предикат на формально-граматичному рівні пов'язаний з підметом, додатком, обставиною, на кожному з яких, або й на двох одночасно зацентовано порівняння. Як і в компаративемах зі статичними ситуаціями, в порівняльних конструкціях з акціональними відбувається стягнення за рахунок предиката.

Акціональні ситуації з акцентованими підметами:

І тепер, коли я сидів біля загаслого вогню, що остигає, і холонув, і втрачав своє тепло, ніби велика піца... (С. Жадан) → [...згаслого вогню що остигає, і холонув, і втрачав своє тепло, ніби велика піца...] → {(S) згаслий вогонь остигає, і холодне, і втрачає своє тепло; (m) ніби; (O) велика піца (остигає, і холодне, і втрачає своє тепло); (B імпліцитна) асоціація за формою і температурними проявами}.

Хоч іноді він ще бував задоволений собою, написавши «Його дурнувятий мозок розлетівся на всі боки, ніби пташине лайно» (Ю. Андрухович) → [...Його дурнувятий мозок розлетівся на всі боки, ніби пташине лайно] → {(S) його дурнувятий мозок розлетівся; (m) ніби; (O) пташине лайно (розлетілось); (B) на всі боки}.

Утікач вилетів до нас, мов футбольний м'яч, яким пробивають пенальті у ворота супротивника (А. Кокотюха) → [утікач вилетів до нас, мов футбольний м'яч...] → {(S) утікач вилетів; (m) мов; (O) футбольний м'яч (вилетів); (B імпліцитна) стрімко}.

У предикатних суб'єкті та об'єкті порівняння, що є конструкціями, поширеними другорядними членами речення, акцентованими, крім підмета, можуть бути також додаток, обставина або підмет і додаток одночасно. У випадку переміщення акценту на другорядні члени речення відбувається ще більше стягнення структури об'єкта: крім предиката вилучається і підмет.

Акціональні ситуації з акцентованим додатком:

Нагріваючись, вініл деформується і втрачає свою пружність, будь-який гострий предмет лишає на ньому глибокі сліди, ніби на вершковому маслі... (С. Жадан) → [будь-який гострий предмет лишає на ньому глибокі сліди, ніби на вершковому маслі] → {(S) будь-який гострий предмет лишає глибокі сліди на вінілі; (m) ніби; (O) (будь-який гострий предмет лишає глибокі сліди) на маслі; (B імпліцитна)}.

А руки в'язальниці, огрядної молодиці, теж вбраної по-святковому, вже шурхають поруч, підбирають шелестюче колосся дбайливо, мов дитя... (О. Гончар) → [руки в'язальниці... підбирають шелестюче колосся дбайливо, мов дитя] → {(S) руки в'язальниці підбирають колосся; (m) мов; (O) (руки в'язальниці підбирають) дитя; (B) дбайливо}.

Білявка помахала мені рукою, наче старому другові, якого давно не бачила (А. Кокотюха) → [білявка помахала мені рукою, наче старому другові] → {(S) білявка помахала рукою мені; (m) наче; (O) (білявка помахала рукою) старому другові; (B імпліцитна) активно, з відповідною мімікою}.

Акціональні ситуації з акцентованою обставиною:

Баржак, що досі стримувався, рвонувся з глибини ганку, як у бій (О. Гончар) → [Баржак <...> рвонувся з глибини ганку, як у бій] → {(S) Баржак рвонувся з глибини ганку; (m) як; (O) (Баржак рвонувся) у бій; (B імпліцитна) рішуче}.

...варто було відійти всього пару кроків убік, від світла, і ти провалювався в м'яку сутінь, ніби у застоюну ставкову воду, ховався у ній весь... (С. Жадан) → [ти провалювався в м'яку сутінь, ніби у застоюну ставкову воду] → {(S) ти провалювався в м'яку сутінь; (m) ніби; (O) (ти провалювався) у застоюну ставкову воду; (B імпліцитна)}.

Від несподіванки здригнулася, ніби від холоду, і прилипла до краю ложі (О. Копиленко) → [від несподіванки здригнулася, ніби від холоду] → {(S) здригнулася від несподіванки; (m) ніби; (O) (здригнулася) від холоду; (B імпліцитна) різко}.

Субстантивні компоненти в ситуації з акцентованими підметом і додатком репрезентовані в структурі реченні в повному обсязі, адже в процесі порівняння обидва є важливими.

Акціональні ситуації з акцентованим підметом і додатком:

Скажімо, опера, обліплена кав'ярнями і магазинами, кінотеатром і касами, з майданчиком, на якому скейт-бордери стоять на своїх дошках, ніби олов'яні солдатики на підставках... (С. Жадан) → [скейт-бордери стоять на своїх дошках, ніби олов'яні солдатики на підставках] → {(S) скейт-бордери стоять на своїх дошках; (m) ніби; (O) олов'яні солдатики (стоять) на підставках; (B імпліцитна) зорова асоціація}.

Історії, лише на перший погляд подібні одна до іншої, випадкові обличчя, які марно виганяєш із пам'яті, ніби сарану із пшеничних полів... (С. Жадан) → [випадкові обличчя, які марно виганяєш із пам'яті, ніби сарану із пшеничних полів] → {(S) випадкові обличчя виганяєш із пам'яті; (m) ніби; (O) сарану (виганяєш) із пшеничних полів; (B) марно}.

А набридливий голос перекладача вже знову в'їдався в свідомість, як холодна осіння мжичка крізь одяг (В.Козаченко) → [набридливий голос перекладача вже знову в'їдався в свідомість, як холодна осіння мжичка крізь одяг] → {(S) голос перекладача ... в'їдався в свідомість; (m) як; (O) холодна осіння мжичка (в'їдається) крізь одяг; (B імпліцитна) неприємно}.

Усі вищеназвані приклади речень містять компаративеми, поєднані характерною ознакою — суб'єкт і об'єкт порівняння симетричні відносно один одного, тобто репрезентовані або непередикатними синтаксемами (з поясненнями чи без), або ситуаціями зі спільним предикатом.

У конструкціях із симетричними ситуаціями може бути репрезентоване одне поняття, але сприйняте в різних часових проміжках. У цьому випадку суб'єкт та об'єкт порівняння кореферентні, а в структурі компаративеми маркується часовий показник:

Біля самої стайні по-весняному жебонить струмок (М. Стельмах) → [...по-весняному жебонить струмок] →{(S) струмок жебонить — дискурсивна ситуація; (m) по-...-ому; (O) (струмок жебонить) навесні; (B імпліцитна) дзвінко, потужно}.

В повітрі, як після літнього дощу, вчувався нам запах лугових трав і пахощі воскреслих надій ... (В. Козаченко) → [в повітрі, як після літнього дощу, вчувався нам запах лугових трав і пахощі воскреслих надій] →{(S) в повітрі вчувався нам запах лугових трав і пахощі воскреслих надій — дискурсивна ситуація; (m) як; (O) (в повітрі вчувався нам запах лугових трав і пахощі воскреслих надій) після літнього дощу; (B імпліцитна)}.

Нараз надворі стало ясно, як удень (В. Бобинський) → [надворі стало ясно, як удень] →{(S) надворі ясно — дискурсивна ситуація; (m) як; (O) (надворі ясно) удень; (B імпліцитна)}.

Несиметричні порівнювані ситуації завжди більшого обсягу, вони містять детальний опис певної події чи стану і вербалізовані в складних синтаксичних конструкціях. Типовим виразником таких компаративем є складні речення, між предикативними частинами якого наявні порівняльні відношення, але їх предикати різні:

А коли повітря ставало по-материнськи м'яким та лагідним, то барвінок зацвітав, зацвітав так, наче небо бризнуло на землю живою своєю блакиттю, зацвітав так, немов дитячі очі землі дивились на тебе довірливо (Є. Гуцало) →{(S) барвінок зацвітав; (m) наче, (m) немов ; (O) небо бризнуло на землю живою своєю блакиттю, дитячі очі землі дивились на тебе довірливо; (B імпліцитна)}.

Прокинутись серед ночі, коли гудуть комарі, — це ніби потрапити на лінію фронту (А. Дністровий) →{(S) прокинутись серед ночі, коли гудуть комарі; (m) ніби ; (O) потрапити на лінію фронту; (B імпліцитна)}.

Результати дослідження. Отже, аналіз вербальної структури компаративем засвідчує регулярне в повному обсязі чи з певного типу компресією відтворення семантичної моделі порівняння на формально-граматичному рівні речення. Типологія суб'єкта й об'єкта порівняння за категорійною семантикою, обсягом й особливостями їх будови ґрунтується на протиставленні предикатних і непередикатних знаків, статичного та динамічного предикатів ситуації-суб'єкта та ситуації-об'єкта, акцентованих другорядних членів речення. Результати дослідження представлені у табл. 1.

Таблиця 1

КЛАСИФІКАЦІЯ СУБ'ЄКТА Й ОБ'ЄКТА ПОРІВНЯННЯ

Компоненти-предмети	Компоненти-ситуації	
	зі статичними предикатами	з акціональними предикатами
1) назва репрезентована морфемою; 2) назва репрезентована субстантивом; 3) назва репрезентована словосполученням	1) з акцентованими підметами; 2) компоненти, вербалізовані атрибутивним словосполученням партитивно-посесивної семантики	1) з акцентованими підметами; 2) з акцентованими додатками; 3) з акцентованими обставинами; 4) з акцентованими підметами і додатками
	компоненти з часовими показниками	

Висновки. Дослідження вербалізованої моделі порівняння на формально-граматичному рівні та диференціація типів суб'єкта й об'єкта порівняння дають підстави стверджувати, що в українській мові за різновидами цих компонентів може бути створена загальна класифікація, яка потребує уточнення та подальшого детального опису,

оскільки семантика компаративності охоплює парадигми «позитиву» (подібності) та «негативу» (відмінності), які об'єднує шість субкатегорій, чотири з яких якісного виміру: тотожності, подібності, часткової відмінності, абсолютної відмінності, та дві кількісного: кількісної тотожності й кількісної відмінності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бартон В.И. Сравнение как средство познания : [монография] / В.И. Бартон. — Минск : Изд-во БГУ, 1978. — 127 с.
2. Грипас О.Ю. Категоризація семантики компаративності // Мова: класичне — модерне — постмодерне : зб. наук. ст. / Нац. ун-т «Кієво-Могилянська академія»; відповід. ред. В.М. Ожоган. — Київ : ДУХ І ЛІТЕРА, 2016. — Вип. 2. — С. 252–261.
3. Грипас О.Ю. Засоби маркування компаративних відношень у формально-синтаксичній структурі речення // Studia Philologica (Філологічні студії). — К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. — Вип. 6. — С. 85–90.

4. Гурбанов, Х.М. Придаточные сравнительные предложения в современном английском языке : дис. ... канд. филол. наук : 09.00.08 / Х.М. Гурбанов. — Москва, 1988. — 196 с.
5. Искандерова И.З. Семантико-структурная характеристика сравнительных конструкций в современном немецком языке : дис. ... канд. филол. наук / И.З. Искандерова. — Москва, 1982. — 236 с.
6. Марчук О.І. Структурно-типологічні параметри порівняльних конструкцій в ідіостилі М.М. Коцюбинського : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.01 / Марчук Олена Іванівна ; Південноукраїнський держ. пед. ун-т ім. К.Д. Ушинського. — Одеса, 2002. — 229 с.
7. Прокопчук Л.В. Категорія порівняння та її вираження в структурі простого речення : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.01 / Прокопчук Людмила Володимирівна ; Вінницький держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. — Вінниця, 2000. — 197 с.
8. Рошко С.М. Формально-граматична та функціонально-семантична структура порівняльних синтаксем і підрядних речень у сучасній українській мові : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.01 / Рошко Світлана Михайлівна ; Ужгород. нац. ун-т. — Ужгород, 2001. — 201 с.
9. Судук І.І. Порівняння в текстах українських перекладів Святого Письма : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.01 / Судук Ірина Ігорівна ; Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2009. — 237 с.
10. Фельдмане Д.Н. Сравнение как лингвистическое средство (на материале современного немецкого языка) // Сб. науч. тр. — Рига : Латв. гос. ун-т им. П. Стучки, 1968. — Т. 89. — С. 24–35.
11. Шаповалова Н.П. Функціонально-семантичний статус порівняльних конструкцій у сучасній українській мові : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.01 / Шаповалова Наталя Петрівна ; Донецький держ. ун-т. — Донецьк, 1998. — 180 с.

REFERENCES

1. Barton, V.I. (1978). *Sravnienie kak sredstvo poznaniia* [Comparison as a Means of Cognition]. Minsk, Izd-vo BGU, 127 p.
2. Hrypas, O.Yu. (2016). *Katehoryzatsiia semantyky komparatyvnosti* [Categorization of Semantic of Comparison]. *Mova: klasychne — moderne — postmoderne*. DUKH I LITERA, 2, 252–261.
3. Hrypas, O.Yu. (2016). *Zasoby markuvannia komparatyvnykh vidnoshen u formalno-syntaksychnii strukturi rechennia* [Means of Marking of the Comparative Relations in Formal Grammatical Structure of the Sentence]. *Studia Philologica*, 6, 85–90.
4. Gurbanov, H.M. (1988). *Pridatochnyie sravnitelnyie predlozheniia v sovremennom angliiskom yazyke* [Comparative Sentences in Modern English]. Candidate's dissertation. Moskva, 196 p.
5. Iskanderova, I.Z. (1982). *Semantiko-strukturnaia kharakteristika sravnitelnykh konstruksii v sovremennom nemetskom yazyke* [Semantic-Structural Characteristic of Comparative Constructions in Modern German language]. Candidate's dissertation. Moskva, 236 p.
6. Marchuk, O.I. (2002). *Strukturno-typolohichni parametry porivnialnykh konstruksii v idiostyli M.M. Kotsiubynskoho* [Structural-Typological Parameters of Comparative Constructions in Ideo-Style of Kotsiubynskyyi]. Candidate's dissertation. Odesa, 229 p.
7. Prokopchuk, L.V. (2000). *Katehoriya porivniannia ta yii vyrazhennia v strukturi prostoho rechennia* [Category of Comparison and Its Expression in the Structure of a Simple Sentence]. Candidate's dissertation. Vinnytsia, 197 p.
8. Roshko, S.M. (2001). *Formalno-hramatychna ta funktsionalno-semantychna struktura porivnialnykh syntaksem i pidriadnykh rechen u suchasni ukrainskii movi* [Formal-Grammatical and Functional-Semantic Structure of Comparative Syntaxes and Subordinate Sentences in the Modern Ukrainian Language]. Uzhhorod, 201 p.
9. Suduk, I.I. (2009). *Porivniyannia v tekstakh ukrainskykh perekkladiv Sviatoho Pysma* [Comparison in the Texts of Ukrainian Translations of the Holy Scripture]. Candidate's dissertation. Prykarpat. nats. un-t im. V. Stefanyka, 237 p.
10. Feldmane, D.N. (1968). *Sravnienie kak lingvisticheskoe sredstvo (na materiale sovremennogo nemetskogo yazyka)* [Comparison as a Linguistic Tool (on the basis of the contemporary German language)]. *Sb. nauchn. tr. Riga, Latviiskii gosudarstvennyi universitet im. P. Stuchki*, Vol. 89, 24–35.
11. Shapovalova, N.P. (1998). *Funktsionalno-semantychnyi status porivnialnykh konstruksii u suchasni ukrainskii movi* [Functional-Semantic Status of Comparative Constructions in the Modern Ukrainian Language]. Candidate's dissertation. Donetsk, 180 p.